

Olimpiada Națională de Matematică
Etapa locală, 10 februarie 2024
Clasa a XI – a

BAREM ORIENTATIV de CORECTARE și NOTARE:

Problema 1: soluție orientativă	Punctaj
a) $X^{2023} = X^{2022} \Rightarrow \det(X^{2023}) = \det(X^{2022}) \Rightarrow (\det X)^{2023} = (\det X)^{2022} \Rightarrow (\det X)^{2022} (\det X - 1) = 0$ Deci $\det X \in \{0, 1\}$.	1p
<u>Caz 1:</u> Dacă $\det X = 1 \neq 0$, atunci X e matrice inversabilă și egalitatea $X^{2023} = X^{2022}$ duce la $X^{2023} \cdot X^{-2020} = X^{2022} \cdot X^{-2020}$, adică $X^3 = X^2$.	1p
<u>Caz 2:</u> Dacă $\det X = 0$, din identitatea Hamilton - Cayley obținem $X^2 - (\text{tr} X) \cdot X = O_2$, deci $X^2 = (\text{tr} X) \cdot X$ (*). Atunci $X^3 = (\text{tr} X)^2 \cdot X$ și, inductiv, $X^{2022} = (\text{tr} X)^{2021} \cdot X$, respectiv $X^{2023} = (\text{tr} X)^{2022} \cdot X$. Din $X^{2023} = X^{2022}$ deducem $(\text{tr} X)^{2022} \cdot X = (\text{tr} X)^{2021} \cdot X \Leftrightarrow (\text{tr} X)^{2021} (\text{tr} X - 1) \cdot X = O_2$, de unde $X = O_2$, sau $\text{tr} X = 0$, sau $\text{tr} X = 1$. i) Dacă $X = O_2$, evident $X^3 = X^2$. ii1) Dacă $X \neq O_2$ și $\text{tr} X = 0$, din (*) obținem $X^2 = O_2$ și apoi $X^3 = X^2 \cdot X = O_2 \cdot X = O_2$, deci $X^3 = X^2$. ii2) Dacă $X \neq O_2$ și $\text{tr} X = 1$, din (*) obținem $X^2 = X$ și apoi, $X^3 = X^2$.	2p
b) Formularea predicatului unar $P(n)$: „$A^n = \begin{pmatrix} \frac{1 + \cos^n 2\alpha}{2} & \frac{1 - \cos^n 2\alpha}{2} & 0 & 0 \\ \frac{1 - \cos^n 2\alpha}{2} & \frac{1 + \cos^n 2\alpha}{2} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & \cos(n\beta) & \sin(n\beta) \\ 0 & 0 & -\sin(n\beta) & \cos(n\beta) \end{pmatrix}$”, $n \in \mathbb{N}^*$.	1p
Etapa de verificare	1p
Etapa de demonstrație propriu-zisă și finalizare	1p

Problema 2: soluție orientativă	Punctaj
Din teorema Hamilton- Cayley $\Rightarrow A^2 = (trA) \cdot A$ și $B^2 = (trB) \cdot B$ (*), de unde $A^2 B^2 = (trA)(trB) \cdot AB$ și cum $A^2 B^2 = (AA)(BB) = A(AB)B = A(BA)B = (AB)(AB) = (AB)^2$, deducem $(AB)^2 = (trA)(trB) \cdot (AB)$ (1).	2p
$det(AB) = (detA)(detB) = 0$, deci conform teoremei Hamilton- Cayley, $(AB)^2 = (tr(AB)) \cdot (AB)$. (2)	1p
Din (1) și (2) $(trA)(trB) \cdot (AB) = (tr(AB)) \cdot (AB)$ și, cum $AB \neq O_2$, obținem $(trA)(trB) = tr(AB)$. (**)	1p
$(aA + bB)^2 = (aA + bB)(aA + bB) \stackrel{AB=BA}{=} a^2 A^2 + 2abAB + b^2 B^2 \stackrel{(*)}{\Rightarrow}$ $\stackrel{(*)}{\Rightarrow} (aA + bB)^2 = a^2 (trA)A + 2abAB + b^2 (trB)B$. (3)	1p
Din teorema Hamilton- Cayley, $(aA + bB)^2 = tr(aA + bB) \cdot (aA + bB) - det(aA + bB)I_2 =$ $= [a(trA) + b(trB)](aA + bB) - det(aA + bB)I_2$ $= a^2(trA) \cdot A + ab(trA) \cdot B + ab(trB) \cdot A + b^2(trB) \cdot B -$ $- det(aA + bB) \cdot I_2$. (4)	1p
(3) $\Rightarrow tr((aA + bB)^2) = a^2 (trA)^2 + 2ab \cdot tr(AB) + b^2 \cdot (trB)^2$ (4) $\Rightarrow tr((aA + bB)^2) = a^2 (trA)^2 + 2ab \cdot tr(A)tr(B) + b^2 \cdot (trB)^2 - 2det(aA + bB)$, de unde $\stackrel{(**)}{\Rightarrow} det(aA + bB) = 0$.	1p

Problema 3: soluție orientativă	Punctaj
$x_1 = 0$, $x_2 = 1$, $x_3 = \sqrt{3}$ și putem considera predicatul unar $P(n)$: „$n - 2 < x_n < n$”, $n \in \mathbb{N}^*$. I. Etapa de verificare $P(1)$: „$-1 < x_1 = 0 < 1$”, adevărată. $P(2)$: „$0 < x_2 = 1 < 2$”, adevărată. II. Etapa de demonstrație propriu-zisă: Presupunem $P(k)$ adevărată, unde $P(k)$: „$k - 2 < x_k < k$” și arătăm că $P(k+1)$ adevărată, unde $P(k+1)$: „$k - 1 < x_{k+1} < k + 1$”. Din $P(k)$: $k - 2 < x_k < k \mid \cdot k > 0 \Rightarrow k(k - 2) < kx_k < k^2 \mid +1 \Rightarrow (k - 1)^2 < 1 + kx_k < k^2 + 1 < (k + 1)^2$, de unde $k - 1 < \sqrt{1 + kx_k} < k + 1 \Leftrightarrow k - 1 < x_{k+1} < k + 1$, deci $P(k+1)$ adevărată. Conform primului principiu al inducției matematice rezultă $P(n)$ adevărată, $\forall n \in \mathbb{N}^*$.	2p

Astfel, cu ajutorul lemei cleștelui și din $n-2 < x_n < n$ obținem $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = +\infty$, iar din $\frac{n-2}{n} < \frac{x_n}{n} < 1$ obținem $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{x_n}{n} = 1$.	1p
Atunci $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{x_n}{n}\right)^n \stackrel{„1^\infty”}{=} \lim_{n \rightarrow \infty} \left[\left(1 + \frac{x_n - n}{n}\right)^{\frac{n}{x_n - n}} \right]^{\frac{x_n - n}{n}} = e^{\lim_{n \rightarrow \infty} y_n}$, unde $y_n = x_n - n, \forall n \in \mathbb{N}^* . (*)$ Din $n-2 < x_n < n \mid -n \Rightarrow -2 < x_n - n < 0 \Rightarrow y_n \in (-2, 0), \forall n \in \mathbb{N}^* . (1)$ $y_{n+1} - y_n = x_{n+1} - n - 1 - x_n + n = x_{n+1} - x_n - 1 = (x_{n+1} - 1) - x_n = \frac{x_{n+1}^2 - 1}{x_{n+1} + 1} - x_n \stackrel{x_{n+1}^2 = 1 + nx_n}{=} \frac{nx_n}{x_{n+1} + 1} - x_n =$ $= x_n \left(\frac{n}{x_{n+1} + 1} - 1 \right) = \frac{x_n (n - x_{n+1} - 1)}{x_{n+1} + 1} < 0, \forall n \in \mathbb{N}^* \text{ (deoarece } n-1 < x_{n+1} \text{)}, \text{ deci } (y_n)_{n \geq 1} \text{ strict}$ descrescător (2). Din (1) și (2) $\stackrel{\text{Weierstrass}}{\Rightarrow} (y_n)_{n \geq 1}$ convergent, deci există $\lim_{n \rightarrow \infty} y_n \stackrel{\text{not}}{=} y \in [-2, 0]$.	2p
$y = \lim_{n \rightarrow \infty} y_n = \lim_{n \rightarrow \infty} y_{n+1} = \lim_{n \rightarrow \infty} (x_{n+1} - (n+1)) = \lim_{n \rightarrow \infty} (\sqrt{1 + nx_n} - (n+1)) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1 + nx_n - (n+1)^2}{\sqrt{1 + nx_n} + n + 1} \stackrel{x_n = y_n + n}{=}$ $= \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{ny_n + n^2 - n^2 - 2n}{\sqrt{1 + ny_n + n^2} + n + 1} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{ny_n - 2n}{\sqrt{1 + ny_n + n^2} + n + 1} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n(y_n - 2)}{n \left(\sqrt{\frac{1}{n^2} + \frac{1}{n} y_n + 1} + 1 + \frac{1}{n} \right)} = \frac{y - 2}{2} .$ Deci $y = \frac{y-2}{2} \Rightarrow y = -2 . (**)$ Din (*) și (**) obținem $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{x_n}{n}\right)^n \stackrel{„1^\infty”}{=} e^{-2} = \frac{1}{e^2} .$	2p

Problema 4: soluție orientativă	Punctaj
a) Cum funcția $g: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = \log_2 x$ este strict crescătoare pe $(0, +\infty)$, aplicând g peste inegalitatea din ipoteză obținem $f(x) \leq \log_2 x < f(x) + 1, \forall x > 1$ și cum $f(x) \in \mathbb{N}$, deducem că $f(x) = [\log_2 x], \forall x > 1$.	1p
Astfel, $f(x) = n$, dacă $n \leq \log_2 x < n+1$, pentru $\forall n \in \mathbb{N}$ și, încă, $f(x) = n, \forall x \in [2^n, 2^{n+1}), \forall n \in \mathbb{N}$.	1p
Pentru $\alpha \in (2^n, 2^{n+1}), \lim_{x \rightarrow \alpha} f(x) = n, \forall n \in \mathbb{N} . (*)$ Pentru $\alpha = 2^n, \lim_{\substack{x \rightarrow \alpha \\ x > \alpha}} f(x) = n, \lim_{\substack{x \rightarrow \alpha \\ x < \alpha}} f(x) = n-1, \forall n \in \mathbb{N} . (**)$ Pentru $\alpha = 1, \lim_{\substack{x \rightarrow 1 \\ x > 1}} f(x) = 0 (n=0) . (***)$	1p
Din (*), (**) și (***) rezultă că $\{\alpha \in (1, +\infty) \mid f \text{ nu are limită în } \alpha\} = \{2^n \mid n \in \mathbb{N}^*\}$.	

b) Demonstrăm prin inducție matematică după $n \in \mathbb{N}^*$, $P(n)$: „$x_{n+1} > \sum_{k=1}^n kx_k$” (*). I. Verificare Pentru $n=1$, $P(1)$ este, evident, adevărată. Pentru $n=2$, avem : $x_3 \geq 4x_2 - x_1 = 3x_2 + x_2 - x_1 \stackrel{x_2 > x_1}{>} 3x_2 = 2x_2 + x_2 \stackrel{x_2 > x_1}{>} 2x_2 + x_1 = \sum_{k=1}^2 kx_k, \text{ deci } P(2) \text{ adevărată.}$ II. Demonstrația propriu-zisă Presupunem $P(p)$ adevărată, unde $P(p)$: $x_{p+1} > \sum_{k=1}^p kx_k$ și arătăm că $P(p+1)$ adevărată, unde $P(p+1): x_{p+2} > \sum_{k=1}^{p+1} kx_k.$ $x_{p+2} \geq (p+3)x_{p+1} - \sum_{k=1}^p kx_k = (p+1)x_{p+1} + 2x_{p+1} - \sum_{k=1}^p kx_k > (p+1)x_{p+1} + 2\sum_{k=1}^p kx_k - \sum_{k=1}^p kx_k =$ $= (p+1)x_{p+1} + \sum_{k=1}^p kx_k = \sum_{k=1}^{p+1} kx_k.$ Cum $P(p)$ adevărată, atunci $P(p+1)$ adevărată și, conform primului principiu al inducției matematice, $P(n)$ adevărată, $\forall n \in \mathbb{N}^*$.	2p
Demonstrăm prin inducție matematică după $n \in \mathbb{N}^*$, $Q(n)$: „$x_n \geq (n-1)!x_1$” (**). I. Verificare Pentru $n=1$, $Q(1)$ este, evident, adevărată. Pentru $n=2$, avem $Q(2)$: $x_2 \geq (2-1)!x_1 \Leftrightarrow x_2 \geq x_1$, care este adevărată din ipoteză. II. Demonstrația propriu-zisă Presupunem $Q(p)$ adevărată, unde $Q(p)$: $x_p \geq (p-1)!x_1$ și arătăm că $Q(p+1)$ adevărată, unde $Q(p+1): x_{p+1} \geq p!x_1.$ $(*) \Rightarrow x_{p+1} > \sum_{k=1}^p kx_k \geq px_p \geq p(p-1)!x_1 = p!x_1.$ Cum $Q(p)$ adevărată, atunci $Q(p+1)$ adevărată și, conform primului principiu al inducției matematice, $Q(n)$ adevărată, $\forall n \in \mathbb{N}^*$.	1p
Cum șirul $(x_n)_{n \geq 1}$ verifică (**), iar $\lim_{n \rightarrow \infty} (n-1)!x_1 = +\infty$, obținem $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = +\infty$.	1p

Notă: Orice altă soluție corectă se punctează corespunzător.